

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZGANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZGANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZGANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Jeseničani, še je čas!

Jeseniški Nemci, ali oni, ki so se dosedaj oficijelno nazivali „tovarniška stranka“, so napravili malo neumnost. Spremenili so namreč pohlevni in premišljeni svoj naslov izza časa starega Lukmanna in si nadeli ime, ki je zdavnaj, ali pravzaprav od nekdanj bil edino pravi: „nemška stranka“. Zakaj pa bi tudi ne pokazali sedaj svoje prave barve očito, ko imajo relativno v občinskem odboru največ pristašev.

Vsi treznomisleči ljudje so seve že od nekdanj vedeli, da je bil stari Lukmann prebrisana glava, ki si je sicer rad včasih prilipil etiketo „starega Kranjca“, posebno tedaj, če je hotel kaj doseči od „starih Kranjcev“ na slovenski strani, a da je bil pri tem tudi zvest sin svojega nemškega naroda in ne samo generalni ravnatelj „kranjske“ industrijske družbe. Zato je bilo tudi vsakomur, ki je jeseniške razmere količkaj poznal, jasno, da se skriva za tovarniškimi pristaši pristno, polnokrvno in odpadniško nemštvo. Tudi mi smo že parkrat opozorili na zaslepljenost odnotnih Slovencev, ki so se neusmiljeno trgali in mesarili po časopisih, pri sejah, v družabnem življenju in v javnosti. Skoro lahko trdimo, da je zgodovina jeseniškega boja med liberalci in klerikalci prekašala po ostudnosti, gluposti in gorostasnosti tudi pričakovanja vseh tistih, ki se ne prištevajo ravno k optimistom, in da se more kot zvesta kopija postaviti na stran „velikemu“ boju kranjskih liberalcev in klerikalcev. Obedve stranki ste bili tako zaverovani v pobijanje in uničevanje nasprotnika, da so bili zaman vsi kliči k treznosti, zastoj vse opozoritve na zraven stoječega Nemca, ki je vselega obraza potisnil sedaj tega sedaj onega proti nasprotniku in mu navidezno pomagal, zraven pa premišljeno čakal, kdaj bosta oba nasprotnika dovolj oslabiljena, da podere obadva po tleh.

Pač so „liberalci“, ki so bili že dalj časa v defenzivi, uvidevali v zadnjem času, kam plovejo s svojim „bojevanjem“ in kam plove slovenska stvar na Jesenicah, a slep in gluhi je bil vodja klerikalcev: Zabukovec. In na to nemara so računali Nemci, in naredili so neumnost, ter se začeli nazivati tako, kakor je prav in kakor jim gre: „nemška stranka“.

Pa ne vemo, če je imel župnik Zabukovec svoj srečen trenutek, ali če so Nemci bili vseeno prepredrzni ali preglašni, znano nam je samo to, da se je Zabukovec zdramil ob zavesti, da je delal za Nemce in bil združen z Nemci.

Sedaj ob dvanajsti uri hoče skleniti s svojimi do skrajnosti sovražnimi liberalnimi Slovenci mir ali vsaj premirje. Ne vemo sicer, če to dela v zavesti svojih velikih narodnih grehov, in bi skoro dvomili o tem, a faktum je, da ga spreletava groza pred nekdanjim zaveznikom. Tako lepo je sanjal o gospodstvu, tako lepo o složnem delovanju s tovarniško stranko; in sedaj? Imeti hočejo za tajnika svojega pristaša-nemškutarja, in predrzno so potegnili krinko raz obraz. In župnik Zabukovec vidi nemški, zapovedujoči in prezirajoči ga obraz. In vrača se mu zavest, oglašja se mu vest.

Pa ali ni prepozno?

Skrajni čas je vsekako, da se najdejo Slovenci in obrnejo orožje proti prvemu svojemu sovragu skupno se boreč. A prepozno ni! Pa samo pod pogojem, da se sklene mir, in za vedno izljuči vsako koketovanje z „nemško stranko“. S premirjem se proces nemškega gospodstva na Jesenicah samo odloži, nikakor pa ne odstrani. In še en pogoj moramo navesti! Dokler bo dr. Eger konferiral z dr. Šusteršičem, in dokler bo potem prihajal na Jesenice — če poslan ali ne — pogovarjat se v župnišče, do tedaj nevarnost ni odstranjena, do tedaj imamo upravičen strah, da padejo v najkrajšem času Jesenice popolnoma v nemške roke. Strankarstvo se ne sme ublažiti samo na Jesenicah, treba je tudi, da se postavi na celem Slovenskem narodna zavest pred strankarstvo.

Ne morem reči, da so naše nade velike, ker fanatizem in strast se ne dasta spremeniti preko dneva. A čas je še in prepozno ni!

Iskreno bi želeli mi, ki smo že tolikrat klicali glasno obema strankama na Jesenicah in drugod, naj se streznita, naj zagledata pravega svojega sovraga, da postanejo Jesenice bodrilen zgled, kako se je treba boriti slovenskim strankam nasproti Nemcem.

Zato penavljamo še enkrat: Jeseniški Slovenci, še ni prepozno! Zmagati morate, ker za seboj boste imeli ves slovenski narod, za seboj boste imeli vse slov. stranke.

In rešili ne boste samo sebe, rešili boste slovenski narod!

Madžarsko nasilje.

Znano je našim bralcem, kako nasilno nastopajo Madžari proti drugim narodnostim na Ogrskem, s kakimi ostudnimi sredstvi vzdržuje ta „viteški narod“ svojo nad-

vlado posebno nad Slovani, ki so toliko nesrečni, da so priklenjeni na „sveto krono ogrsko“, a vzlic temu hočejo stati Madžari pred ostalim svetom na višku omike in izobrazbe. Uničujoč odgovor na to njihovo samohvalo je podal znani pisatelj svetovne slave Björnstjerne Björnson, ki piše v dunajski „Neue Freie Presse“ z dne 15. novembra t. l. pod naslovom: „Največja ogrska industrija“ sledeče:

„Tucat mrtvih, ravnolotiko težko ranjenih, še več lahko ranjenih in vjetih, to je bila pred kratkim na Ogrskem cena za blagoslovitev ene slovaške cerkve.

Izven Ogrske ne more nihče razumeti kaj takega. Grof Apponyi nima časa pojasniti teh razmer, dasiravno je obljubil, kajti preveč ima dela s svojo novo šolsko postavo, z odstavljanjem učiteljev, ki ne znajo madžarski in nastavljanjem takih, ki znajo ta čudni jezik, z zapiranjem šol, v katerih se ne poučuje madžarski, in ustanovitvijo takih, kjer se poučuje samo madžarski.

Svoj čas je predlagal Maupertuis pruskemu kralju Frideriku II., ki je želel imeti narod, ki bo govoril latinski, da naj kos zemlje ogradi z neprestopnim zidom, od vzame primerno število majhnih otrok staršem in jih spravi za ta zid, kjer se naj ž njimi govori latinsko, in samo latinsko. Ta izredno praktični načrt se je že svoječasno primerno ocenil ali usoda je prepustila Madžarom, temu genialnemu narodu, da ga izvedejo. Madžari imajo zid že gotov, namreč ogrsko mejo, katero dela svetovnoznana hrabrost Madžarov neprestopno. Učitelje imajo tudi, to so namreč Velemadžari sami. S knjigo in bičem, s postavo in puško uvajajo madžarsčino, jezik, katerega ne poznam, kateri pa je baje soroden s turškim, torej mnogo boljši od latinščine.

Povod za tako postopanje je zelo enostaven: ni dovolj Madžarov. Madžari so v svoji lastni deželi v manjšini. Produkcija ni posebno močna, ljubi Bog že ve za vzrok. Treba je torej Madžare fabricirati.

Tu je torej največja madžarska industrija toda v njenem smislu tudi največja na svetu.*

K tej največji ogrski industriji spada torej krvoprolitje v Črnovi. Potem se seveda to razume! Vsak služi Bogu na svoj način.

* Je neka posebnost pri Velemadžarih, da je vse, kar imajo ali store, vedno največje na svetu. Tako me je pred kratkim poučil neki ogrski vladni list, da so Slovaki napram Madžarom razmerno tako kakor Eskimi napram Norvežanom. Toda ogrski Eskimi so dali veliko slavni mož, kakor Petiši (Petrić, največji madžarski pesnik) in Košut. Tako visoko torej stoji celo velemadžarski Eskimi nad vsemi drugimi Eskimi. Ali ni to čudno!

LISTEK.

Črtice iz življenja v Parizu.

(Dalje.)

4.

Vseh svetnikov dan. Po cestah bližje pokopališča je vse živo, vijejo se cele procesije, železnice, tramvaji so prenapolnjeni, izvoščeki hite sem in tja — toda vse je nekako mirno, otožno, niti popoldansko solnce ne pokaže svojega lica.

Pokopališče Père-Lachaise je natlačeno, ljudstva je na tisoče najrazličnejših slojev: bogato, nepremožno, delavstvo in meščanstvo, vse se preriva po pokopaliških stezah. Tu si briše starka solzne oči, tam gleda mož postarnih let nepremično na grob svoje družine, tu krasi in venča mlada vdova grob svojemu soprogu, tam prinaša verni soprog venec svoji usnuli ženi, tu trosijo otroci cvetke na grob svojega očeta, svoje mamice, tam zopet zre cvetoče dekle nepremično na grob nepozabljive ji duše...

Vse pokopališče je posejano s samimi umetnimi spomeniki in grobovi, kakor velikanski muzej, ogromna galerija se ti zdi ta mirodol, to počivališče zasulih. Po

cestah pa se vije nepretrgana množica rojakov, prijateljev, znancev, oboževalcev in častilcev teh, ki počivajo sladko, brezskrbno...

Molière, Lafontaine, Racine, Gay-Lysac in nebroj drugih velikih mož počiva tu. — Množica se divi in ozira na njihove spomenike, postaja pred njihovimi grobovi, zamišljeno upira svoje oči na bivališče zemskih ostankov teh genijev in zopet odhaja...

Kaj si pač misli ta mimoidoča množica?

V sredi pokopališča se pa dviga mogočna stavba, orjaško poslopje v lepem romanskem slogu, z zlatobliščečo se kupolo in dvema stolpoma. Kakor rimski Pantheon, ali kakšna mogočna katedralna kupola je zidana ta palača.

Morda naj je to masivno, to trdno zidovje spomenik padlim v borbi življenja, naj je to nekako svetišče teh tisoč in tisoč umrlih! Pač umesten in prikladen spomenik tem mirnim prebivalcem!

Ob straneh in v ozadju pa obdaja krog in krog to veličastno poslopje velikanska galerija, podobna hodniku, na zunanji strani trdno zazidana, znotraj pa odprta z mogočnimi stebri. Na teh hodnikih je ljudstva še največ, vse se gnjuje in tlači; ob stenah je celo opaziti premakljive lesene stopnjice, ki so ravno tako napolnjene.

Nepoznan prizor! — Stopiš bliže.

Cela vnanja stena hodnika je posuta z enakovelikimi, vzdanimi kamenitimi tablicami, na katerih čitaš razna imena umrlih. Po lestvah pa opaziš ljudi, ki venčajo in prinašajo male okraske tem enoličnim ploščam.

Kdo so ti umrli, kojim v spomin je sezidana ta stavba, kdo so bili ti ljudje, ta nebrojna četa, ki ima tu svoje bivališče in svoje spomenike, kdo so ti usnuli, da imajo tako enake, tako enostavne in vendar ukusne spomenike...?

Je-li to opomin, da si postanemo po smrti vsi enaki, da smrt ne pozna kast, ne bogastva in revščine, ne učnosti in slave? Tiho vse in mirno, edina mogočna stavba veličastni krematorij (sežigališče) ti odgovarja nemo na tvoje vprašanje, na tvoje misli...

Mrtvi se ne ganejo, ti spe, ti mirno spe. Mirno? Ali ne vrže iz sebe zemlja nehvaležnih in brezbožnih bitij, ki so hodila svojo pot, iskala sama resnice, svojega Boga? In ostali mrtveci, se ne ganejo, ne razpode te brezbožne čete, ki kali njihovo posmrtno srečo...?

Ne, vse mirno! Tu v zemlji duhovi ne poznajo boja, ne poznajo zavisti, ne vojsk, sovraštva... tu vlada večni mir...!

Madžarski duhovniki, madžarska policija in madžarske krogle blagoslovljajo slovaško cerkev pod okriljem svojega zaščitnika, plemenitega Velemadžara grofa Apponyja.

Bog je dal Velemadžarom te druge narode v last, in oni fabricirajo iz njih Madžare. Kaj morejo storiti boljšega? Iz Nemcev polčetrji milijon, iz Hrvatov in Srbov štiri milijone, Slovakov, Rusinov in Romunov skupaj pa še več.

Velemadžari jih imajo v posesti po telesu in duhu. Njihova hrana so jim. Vsa državna posest je velemadžarska, vsi uradi tudi. Sami dajejo postave, sami jih upravljajo. Ako si drugi utvarjajo, da imajo tudi kaj pravice, je od tistega dneva njih usoda preganjanje, potem ječa, krivo pričevanje in obsodbe. Le denarne kazni so prave, kajti te vživajo Velemadžari.

Tako daleč je vse dobro in v redu. Toda žal je sreča redkokdaj popolna. Preteči oblaki vise nad njihovim življenjem, kajti dežela Velemadžarov je obdana od narodov, ki neprostovoljno dajejo svoj kontingent velemadžarski veleindustriji. In ti narodi so mnogo večji in mnogo močnejši. Da, kar je še slabše, Velemadžari ne odločujejo popolnoma sami v svoji lastni deželi! Strašno je povedati: imajo kralja nad seboj.

Prve teh nesramnosti ne bi bilo, če bi bili oni sosednji narodi dovolj nadarjeni, da bi izprevideli po Bogu dani privilegij za največjo madžarsko industrijo. Ali tako nadarjeni niso. Torej ne koristi nič, ako se jim stvari tako predstavljajo, kakor so, saj ne razumejo. Torej jih je treba preobriniti, lepšati, spremeniti v druge. V naših preprostih evropskih jeziki imamo zato preprosto besedo, katere tu ne smem rabiti. (Pisec misli besedo — „laž“.) V madžarsčini imajo za to krasno vzvišeno besedo, ki se more nekako takole prestaviti: patriotično govorjenje. Če Velemadžar kaj reče, kar ni tako, potem govori patriotično. V tem je dosegel za nas nepojmljivo izvežbanost, kar mora biti v plemenu.

Navesti hočem zgled in se moram zato vrniti h krvoprolitju v Črnovi.

Za malo novo tamošnje cerkev so Slovaki zbrali vsak vinar. Cerkev bi se morala blagosloviti, pa so prosili, da naj se počaka, da bo mogel biti navzoč njihov lastni župnik. Toda velemadžarski škof je ravno hotel, da se blagoslovi cerkev, predno bi bilo mogoče biti župniku navzočemu. Pripeljali so se štirje madžarski duhovniki v spremstvu sodnika in orožnikov. Ljudstvo se je stisnilo v ozki ulici pred svojo cerkvijo; hoteli so jim zabraniti dohod. V tem prosi madžarski duhovnik (pomisli: duhovnik) voznika, da naj zapelje vmes! Krik, stok, povozeni ljudje, konji potegnejo, ne morejo naprej. Nato zapove sodnik orožnikom, da naj streljajo. Na daljavo — deset korakov! Brez predižbe pogajanja! Grozne posledice pozna zdaj cela Evropa.

Ko se je potem stvar sprožila v ogrskem državnem zboru, se je takoj izpremenila v napad Slovakov na oblast. Vsi Madžari in dvorani in predsednik so edini v tem, da se stvar odklone, interpelant se zasmehuje in opsuje.

Ali bi bil mogel kateri parlament „govoriti tako patriotično“. Kaj ni to edino? Velemadžarsko imenitno!

Če se hoče druga narodnost na Ogrskem braniti proti Velemadžarom, je treba gledati na to, da se jo obsodi. Največ teh narodov je Slovanov. Če skušajo braniti svoj jezik ali svojo narodnost, se to izpremeni v „panslavistično propagando“, in to je izdajstvo domovine. Na Ogrskem je sedaj večina izdajalcev domovine. Vprašujem z začudenjem: Ali je kaj podobnega kje drugje? To je rezultat nedosegljive izvežbanosti Velemadžarov v „patriotičnem govorjenju“. Pri tem pa napreduje njihova veleindustrija, kajti sosednji narodi so potolčeni, vzelo jim je besedo.

Tako sodi o Madžarih eden največjih mislecev sedanjega časa, mož, katerega slavi ves omikani svet. Vsa

5.

Ni ga menda mesta, kjer bi bilo življenje tako raznovrstno, kjer bi se razgrinjalo med nami v tako različnih barvah, kakor ravno Pariz. Tudi ga ni kraja, kjer bi nasladje triumfovalo nad toliko žrtvami, kakor ravno to znano mesto veseljaštva.

To umetno nasladje, v kavarnah in razvedrišjih, šumeče toalete koketnih Parižank, ti kroji, kretnje, petje, smeh, pari, moški, ženske, godba...

Pozno v noč sem pustil svojega prijatelja, dobrodušnega Švicarja v kavarni. Čutil sem se nekako zaspnega, kakor po tistih znanih „zdravilih“, ki se jih tu tako rado poslužuje, in ves hrup in šum, različni parfumi in tobačni dim mi je otežil glavo, da sem rad zapustil veseljaško dvorano in šel na prosto, kjer sem se vsaj malo oddahnil. Prišel sem domov, se odpravim spat. Nekaj časa sem še videl pred sabo veselo družbo, svojega prijatelja v najlepši zabavi, potem pa kmalu zaspi.

Pozno se zbudim drugo jutro in se najprej spomnim večera in svojega prijatelja. Badovednost nekoliko, nekoliko pa dolg čas me je gnal, da ga sklenem posetiti.

Blizu dveh popoldne je bilo, ko stopim v hotel, kjer je stanoval moj kolega, ter po stopnjicah dalje v četrto nadstropje, kjer potrkam na vrata prijateljeve sobe. Nihče se ne oglasi. Potrkam močnejše. Vse zastoj. Kakor iz na-

Evropa obsoja madžarske silovitosti, ali kaj se menijo Madžari za ostali svet, da le v svojem obzidju gospodarijo, kakor sami hočejo. Pač bo treba velikanskega prevrata, ki bi oprostil ogrsko rajo modernega madžarskega trinoštva.

Politični pregled.

Državni zbor.

V včerajšnji (torkovi) seji se je nadaljevala razprava o nujnem predlogu v zadevi podražitve živil. Izmed govornikov omenjamo novega poljedelskega ministra dra. E b e n h o c h a , ki je v tem govoru razvil svoj program. Minister je proti uvozu prekomorskega mesa, ker ni mogoča natančna zdravstvena kontrola. Sicer so pa cene živine padle, a vzlic temu so cene mesa poskočile. Deloval bo na znižanje cene mesa. Carina na žito se ne more znižati, ker bi to preveč oškodovalo kmetijstvo. V svrhu varstva planin se bodo predložili posebni zakonski načrti. Glede lovske postave, je minister mnenja, da se morajo koristi kmetovalca predpostavljati koristim lovca. Koristi domače živioreje zahtevajo, da ostanajo državne meje za uvoz živine zaprte. Ministrstvo bo s kolikor mogoče visokimi prispevki podpiralo za družništvo ter se bo zavzemalo za enako vestnostjo za koristi kmetijstva cele države, za izboljšanje melioracijskih zadev, pospeševanje živioreje, kmetijskega zavarovanja, razstav in pouka. Minister je torej mnogo obljubil, samo, da bi tudi izpolnil svoje obljube. — Po ministrovem govoru se je razprava o nujnem predlogu nadaljevala.

Kvotna deputacija.

V pondeljek je v seji kvotne deputacije poročal referent Schwegel. Soc. demokrat Ellenbogen je predlagal, da naj se določi kvota v razmerju 50:50, in pozneje, da naj se določi kvota po številu prebivalstva. Oba predloga sta bila odklonjena. Končno se je sprejel poročevalčev predlog, po katerem se določuje kvotno razmerje 63:6:36:4 in se porabijo carinski dohodki v pokritje skupnih stroškov. Ta sklep se takoj naznani ogrski kvotni deputaciji, ki bo potem priobčila svoj sklep avstrijski. Ker sklep avstrijske kvotne deputacije odgovarja dogovoru obeh vlad, bo najbrž tudi ogrska deputacija pristala na predlagano kvoto.

Ogrski državni zbor.

V ogrskem državnem zboru se nadaljuje podobna razprava o carinskem tarifu, v katero največ posegajo hrvatski poslanci s svojimi obstrukcionističnimi govori. V ponedeljek se je vršila konferenca, katere so se udeležili ministrski predsednik Weckerle, Košut ter predsedstvo državnega zbora, in v kateri se je govorilo, kako zlomiti hrvatsko obstrukcijo. Značilna je bila izjava zborničnega predsednika Justha, ki je izjavil, da hoče nepristransko postopati tudi napram Hrvatom, kar bo najbrž povod njegovemu odstopu, ker se podpredsednika ne strinjata z njim. V zbornici je tudi ravnal popoluoma nepristransko kar je bilo povod, da so Hrvatje zelo okrajšali svoje govore. Predsednik hrvatske koalicije Medaković je privatno izjavil, da bi se hitro doseglo sporazumljenje, ako bi posredoval Justh, in ko je ta izvedel za to izjavo, je bil takoj pripravljen za posredovanje. Tako bodo Hrvatje morda vendarle prišli mirnim potom do svojih zahtev.

Hrvati v ogrskem državnem zboru.

Zadnje seje ogrskega državnega zbora so bile, kakor smo že poročali, zelo burne. Predsedstvo je na vsak način hotelo zlomiti, ali kakor pravijo Madžari, pomandirati hrvatsko obstrukcijo. Ker je predsednik hrvatskim govornikom kar enemu za drugim odvzel besedo, so le-ti burno protestirali proti takemu kršenju svobode govora, kar je predsedstvo zopet hotelo izrabi v svoj namen. Štirje hr-

vade poskusim, jeli se da morda odpreti, in glej, vrata niso bila zaklenjena. To me je presenetilo še bolj. Stopim v sobico. Vse razmetano, na mizi nekaj papirja, omara odprta, obleka razvlečena po stolih, prijatelj pa spi spanje pravičnega.

Ker je bilo že tako pozno, ga zbudim. Vzdrami se nekoliko, toda ne de ničesar. Začnem ga spraševati, zakaj tako dolgo spi, kako je prišel domov in druge malenkosti. Za odgovor dobim samo, da ga boli glava, da se ne počuti dobro, da je zaspan in da se mu nikakor ne ljubi vstati.

„Vendar povej mi, kam si šel sinoči po kavarni.“
„Domov, pa —“ in obrnil se je na drugo stran hoteč spati dalje.

Vidim njegov položaj, razumel sem takoj, kaj se je zgodilo, samo zdelo se mi je vse malo čudno in začel sem marsikaj sumiti. Vzamem njegovo suknjo, ki je ležala na stolu, poiščem listnico in iščem...

„Toda, dragi moj, kam si dejal ves svoj denar?“

„Saj ga imam še.“

„Nimaš!“

„Imam.“

„Poglej!“

Pri pogledu na svojo listnico se je moj zapeljani kolega streznil...

vatski poslanci Popović, Vinković, Banjanin in Budisavljević so bili pozvani od imunitetnega odseka, da prekličejo svoje žalitve in prosijo odpuščanja. Madžari so bili prepričani, da se to ne bo zgodilo, na kar bi se bilo te poslance izključilo za več sej iz zbornice. Toda hrvatski poslanci se niso dali speljati na led, temveč so podali izjavo, v kateri izjavljajo, da niso imeli namena žaliti predsedstvo, vsled česar prosijo, da jih zbornica opraviči. Tako so preprečili madžarski naklep.

„Čisti“ Frank v svojem nečistem „Hrvatskem Pravu“ seveda napada z-to omenjene poslance, češ da so se morali ponižati, da so prosjačili itd.; ali to ni bilo nikako ponižanje, temveč le pametna taktična poteza, brez katere bi hrvatska opozicija kmalu doigrala v državnem zboru, kajti imunitetni odsek bi izključil vse hrvatske poslance drugega za drugim. Tako pa se hrvatska opozicija vedno enako krepko upira madžarskemu šovinizmu in ne brez upanja na uspeh.

Moravski mladočeški poslanci in „Narodni klub“.

Izvrševalni odbor moravske mladočeške stranke je pozval moravske Mladočehe, da izstopijo iz agrarno-klerikalnega Narodnega kluba. Govorilo se je, da se odzoveta temu pozivu le Stránsky in Slama. Sedaj pa sta izstopila iz kluba tudi ostala moravska mladočeha Bulin in Smrček. — Izmed moravskih agrarcev ne izstopi nihče iz kluba, kakor se je prvotno mislilo.

Zarota v Črni gori.

Vesti o zaroti v Črni gori se vendar potrjujejo v polnem obsegu vsaj z vladne strani črnogorske, dočim jugoslovansko, hrvatsko in srbsko časopisje smatra te vesti vsaj za zelo pretirane.

Svoj začetek ima zarota baje med črnogorskim visokoškolskim dijaštvom v Belgradu. Pripravljen je bil, kakor se zatrjuje, uboj kneza Nikole in cele njegove družine, sinov Danila, Mirka in Petra, Mirkovih otrok, nadalje ministrov in drugih uglednih Črnogorcev. Pred kratkim se je vrnil v Črno goro iz Srbije tiskar Štefan Rajković, ki je mnogo občeval v Kotoru s črnogorskimi izseljenci. Policija je preiskala njegovo stanovanje in našla več bomb. Rajković je priznal, da obstoji v Belgradu zveza zarotnikov, ki hoče upropasti celo črnogorsko vladarsko rodbino. Kot svoje sokrivce je navedel vseučilščnika Dakovića, poročnika Vukovića in tajnika srbskega kralja Petra, Štefana Lukavevića. Policija je bila obveščena tudi o prihodu bivšega poslanika Čulafića, ki pa ji je ušel, popustivši svoj kovčeg, v katerem so tudi našli bombe. Čulafića so prijele turške oblasti. Tudi v Kotoru so avstrijske oblasti prijele več sumljivih oseb. V Trstu so prijeli bivšega črnogorskega ministra Radovića. Med črnogorsko in avstrijsko vlado se vrše pogajanja za izročitev okrivljenec. V Belgradu so se tudi vršile preiskave pri raznih osumljencih, a našlo se ni ničesar.

Gotovo časopisje trdi z vso resnostjo, da je bila vsa zarota znana srbski vladi, katere pa da ni nič storila proti zarotnikom, da, trdi se celo, da je bilo vse znano tudi srbskemu kralju Petru. Na vsak način se hoče cela stvar izrabi v to, da bi nastal resen razpor med Srbijo in Črno goro.

Prebivalstvo v Črni gori je skrajno ogorčeno nad nameravanim zločinom in od vseh strani prihajajo knezu udanostne izjave. V Črni gori sami ni zarotnikov in ti so s svojim zločinskim naklepom dosegli ravno nasprotno, kar so nameravali, narod se je še tesnejše oklenil svoje vladarske rodbine.

Macedonija.

V monastirskem in skopeljskem vilajetu so se v zadnjem času začele pojavljati ustaške čete. Pri Slivnici sta bile dve taki bolgarski četi v medsebojnem boju, ko jih je napadlo orožništvo. Ena četa je pobegnila, od druge pa je bil ubit vodja in trije možje. Ker je nekaj vjetih ustašev priznalo, da so prispeli po železnici iz Srbije, bo najbrž turška vlada zahtevala od Srbije, da strožje pazi na ustaše. Skopeljski vali Hilmi paša je začel odločneje nastopati proti muhamedanskim ustaškim četam, in se mu je posrečilo vjeti ustaškega načelnika Mustafa Martina, s čimer je vsaj za nekaj časa zagotovljen mir v uštipskem okraju.

Glasilu grškega patrijarha v zadnjem času ostro napada druge narodnosti v Macedoniji, vsled česar je veliki vezir zagrozil z resnim nastopom turške vlade proti patrijarhatu, ako se ne bo prenehalo s temi napadi. Patrijarhat se izgovarja, da nastopa le proti bolgarskim ustaškim četam, in če bo turška vlada prepovedala taka objavljenja, da se bodo te stvari objavljale drugod. Iz vsega je razvidno, da hočejo Grki zopet v Macedoniji spletkariti, da bi potem imeli svoj dobiček iz medsebojnega boja drugih narodnosti.

Dnevne vesti.

— Naš članek o „Slovenski Matici“ je bil povod, da nas je „Slovenski Narod“ v sobotni številki napadel, kakor pač zna, robato in neotesano. Mimogrede bodi povedano, da našega članka ni pisal dr. Ravnihar, da je torej dr. Tavčar s svojim napadom na dra. Ravniharja

popolnoma zgrešil svoj cilj. Slab strelec je dr. Tavčar! — Jasen odgovor na naš članek je podal v naši sobotni številki z najkompetentnejšega mesta gosp. dr. Ilešič, predsednik „Maticе Slovenske“, kateri odgovor nam popolnoma zadostuje. Na „Narodove“ neslanosti ne bomo odgovarjali, pač pa citiramo po njem odstavek iz Knezove oporoke tiče se delnic Narodne tiskarne, o katerih je sedaj toliko govora. Odstavek se torej glasi: „Moje deleže „Narodne tiskarne“ prisodi naj univerzalni moj dedič brez odškodovanja gospodom Ivanu Tavčarju, Ivanu Hribarju in profesorju Jesenku v Trstu. Tigospodje naj določujejo, v katere roke naj pridejo ti deleži po njihovi smrti.“ Ako trdi glasilo dr. Tavčarjevo, da so s tem postale delnice last omenjenih treh gospodov, bodi mu, nam se le to zdi čudno, da je prišel eden izmed teh gospodov šele po dolgih letih do prepričanja o lastninski pravici do teh delnic. Sicer pa, odkrito povedano, jako dvomimo, da bi bil imel testator namen izročiti te delnice v osebno last omenjenim trem gospodom, gmotno dobro situiranim — morda ti trije gospodje vedo povedati, kaj bi bil povod tem za take osebe brezpomembnim osebni m legatom — in ravno pristavek, da „naj ti gospodje določujejo, v katere roke naj pridejo ti deleži po njihovi smrti“, jasno kaže, da jim je hotel izročiti testator samo upravo delnic, ne pa njihove lasti. Kajti če sem neomejeni lastnik kake stvari, razpolagam z njo, kakor sam hočem, testator pa je naložil tem trem gospodom, da naj določijo v katere roke naj pridejo ti deleži šele po njihovi smrti, s čimer sicer niso izključeni njihovi postavni dediči, kar pa vendar kaže, da je imel testator poseben namen s temi delnicami. Matica sama, do pred kratkim celo vsi trije legatarji, in kakor zatrjuje „Narod“, Hribar in dr. Tavčar tudi sedaj, sploh vsa slovenska javnost je smatrala te delnice za last „Maticе Slovenske“, in prepričani smo, da tudi sodišče ne more izreči drugačne razsodbe od one, ki jo je že izrekla splošna javnost. Sicer pa za sedaj edino še eno vprašanje: ali je sploh bilo vredno za približno 2500 K izzvati javno pohujšanje, katerega se bodo z največjim veseljem polastili naši narodni nasprotniki, da bodo s prstom kazali na „manjvredni slovenski narod, na njegovo inteligenco in njegov prvi kulturni zavod!“ Odgovor na to vprašanje naj bi dal tisti, katerega to tiče!

— **Belokranjska železnica.** V zadnji številki smo omenili, koliko večje koristi bi bilo za Belo Krajino, ako bi se izvedla nova železniška proga preko Črnomlja, in omenili smo tudi, da se s strani interesiranih krajev tudi dela z vso vnaemo za ta načrt. Z gotove strani se ga seveda skuša kolikor mogoče omalovaževati, češ da je proga iz Novoga mesta preko Metlike že gotova stvar in da se ne da v tem oziru nič več izpremeniti. Ali temu ni tako. Niti najmanj še ni določeno, kod se bo trasirala nova proga. Izdelalo se bo več načrtov in katerega izmed teh načrtov odobri potem železniško ministrstvo v sporazumu z vojnim ministrstvom, po tistem se bo potem gradila nova proga. Še je torej čas, da se interesovani okraji in občine zavzamejo za stvar in odločno zahtevajo nje rešitev v smislu svojih koristi. Vsekako bo treba v prvi vrsti zahtevati, da se že takoj sedaj v začetku misli na načrt podaljšanja kočevske proge preko Črnomlja, ne pa samo na Novomesto kot izhod nove železnice. Stvar interesiranih krogov je torej, da čim prej predložijo svoje zahteve železniškemu ministrstvu potom spomenic ali v slični obliki ter tako takoj v početku že obrnejo pozornost na želje in zahteve prebivalstva. Obenem naj se pa tudi že sedaj opozori merodajne činitelje na izborni domači delavski material, da se ne bo vlačilo tujega delavstva iz vseh mogočih, največ inozemskih krajev, kakor se je to godilo pri gradnji alpskih železnic, temveč da bo imelo domače ljudstvo svoj zaslužek pri gradnji nove železnice. S tem se bo obenem tudi znatno omejilo izseljevanje, vsled katerega je naša Bela Krajina ponekod že skoraj opustela. Zaslužka bo dovolj, samo da se ga nakloni v prvi vrsti domačim ljudem.

— **Belokranjska železnica v nevarnosti?** „Grazer Tagblatt“ pripominja na „Slovenčeve“ trditve, da je belokranjska železnica v nevarnosti vsled nastopa „Jugoslovanske Zveze“ sledeče: „V resnici so za zgradbo te železnice merodajne strategični oziri, tako, da se bo ta železnica gradila v vsakem slučaju.“ — „Grazer Tagblatt“ ima najboljšo zvezo z železniškim ministrstvom, torej je gotovo dobro informiran o celi zadevi.

— **Anarhija na Jesenicah** traja še vedno dalje. Na 14. t. m. je bila sklicana seja občinskega odbora v svrhu županske volitve, ali preklicala se je zopet. Nikogar ni, da bi vodil županske posle, v celi občini vlada grozen nerred. In kdo je temu kriv? Klerikalna stranka, kateri se je posrečilo v zvezi s tovarno ubiti liberalce, sedaj sama priznava, da se je — motila, sedaj izprevidi, da je v svoji strankarski strasti zašla tako daleč, da je izročila slovensko jeseniško občino nemški tovarni. „Slovenčev“ jeseniški dopisnik sedaj sam poudarja, da je tovarniška stranka — nemškonalna, ki se zanaša

da bo vsled razcepljenosti Slovencev prišla popolnoma na krmilo. Iz vsega je razvidno, da sedaj mislijo tudi klerikalci na sporazum z liberalci; „Slovenec“ je celo pisal, da bi jim bil ljubši doseđanji liberalni občinski tajnik Humer kakor pa neki nemčur, katerega hoče imeti tovarna. Vse kaže, da bo končno tudi v najzagrizenejših strankarjih prodrlo prepričanje, da je vendarle prevelika odgovornost, katero bi morali prevzeti na svoje rame, ako bi s svojo trdovratnostjo spravili največjo slovensko občino na Gorenjskem v nemške roke, in to nam daje upanje, da bo končno vendarle prišlo do kompromisa med slovenskima strankama in zagotovo občini slovenski značaj. Kdor bi v tako nevarnih razmerah še hotel z glavo skozi zid, pač zasluži, da se ga postavi na sramotni oder pred celi narod kot izdajalca slovenstva.

Pred zaključkom lista nam je še dospela vest, da se je kompromis med slovenskima strankama dosegal, kar bo gotovo razveselilo vsakega narodno mislečega Slovenca.

— **Nova hujskanja.** Pod tem naslovom se v sobotnih „Deutsche Stimmen“ neki ljubljanski nemški neodrešenece bridko pritožuje, češ, da so slovenski „visoki politiki“ kar naenkrat pozabili svoje besede o „ravnopravnosti“, ker zahtevajo „popolno poslovenjenje državnih uradov na slovenskem ozemlju“, h kateremu pripada „po mnenju liberalcev“ — torej klerikalcev ne — tudi Koroško in Spodnje Štajersko. In to poslovenjevanje da že krepko napreduje v ljubljanskem in postojnskem okrajnem glavarstvu, da so vsi krajevni in cestni napisi, ki so bili prej dvojezični, sedaj samo slovenski! Kje je tu tako poudarjena enakopravnost? Ti vedni, večinoma skrivaj uprizorjeni napadi na nemštvo se morajo z nemške strani skrbno zasledovati in pravočasno odbiti, kajti ni dovolj, da se šele pozneje že gotova dejstva z ogorčenjem konstatujejo. Človek res ne ve, kako naj bi odgovoril na take nesramne zahteve. Bo prišel tak nemček v Kino in bo tudi zahteval „enakopravnost“, nemške krajevne napise itd. Kje pa je kaj Nemcev pri nas na deželi? In za tistih par tisoč ljubljanskih renegatov, ki niti pošteno nemški ne znajo, in za one kočevske krošnjarje, ki žive od zaslužka med slovenskim prebivalstvom, seveda nemške napise! Enakopravnost! Kje pa je kaj enakopravnosti za Slovence na Koroškem, v štajerskih mestih in trgih, kjer ne tvorijo Slovenci 4% prebivalstva, temveč tretjino in še več, kjer sploh ne najdeš drugega človeka, kakor Slovenca! Seveda, to je kaj drugega, kajti enakopravnost velja samo za Nemca, za Slovenca je sploh ni. In take zagrizence je po najnovejšem treba pustiti — v miru, morda toliko časa, da pridejo tudi na Kranjskem do — „svoje“ enakopravnosti.

— **Zveza telovadskih odsekov** je zborovala dne 13. t. m. v Ljubljani. Telovadski odseki so del krščansko-socialne organizacije slovenske. O d o b r a v a m o m i s e l, u v a j a t i t e l o v a d b o v n a j š i r š e k r o g e, z l a s t i v o n o m n o ž i c o, k i j i j e b i l a t e l o v a d b a d o s l e j p o v s e m n e z n a n p o j e m, t o j e m e d k m e t e. Hvalevredna je ta misel za vsacega, ki pojmi visoki pomen telovadbe za vzgojo narodovo. Toda ravno zborovanje Zveze je pokazalo, da tem telovadskim odsekom ne stoji pred očmi v prvi vrsti telovadba in njen vzgojevalni pomen, marveč, da hoče biti strogo strankarska organizacija iz strankarskih namenov in nagibov. V tistem hipu, ko so očitali Sokolstvu, da se je vdinjalo liberalni stranki, ravno v tem trenutku so telovadski odseki slovesno sklepali, da hočejo biti člani klerikalne organizacije s tem namenom, da to organizacijo okrepe s svežo mislijo zdravilne telovadbe, Sokolstvo pa da oslabe. Kar se sokolstva tiče, je očitanje, da pripada liberalizmu — neosnovano. Če so se morda tuptam zgodile kake hibe, so te hibe v preteklosti in le posamezne, dandanes in v celoti govoriti o Sokolstvu, da je privesek kake stranke, je neutemeljeno že z ozirom na dejstvo, da je postalo Sokolstvo vseslovenska organizacija, v kateri je naravnost izključeno, da bi prevladovala ena politična struja. Ravno zatagadel pa, ker so omenjene hibe posamične, možno jih je odpraviti tem lažje. Naj le pristopijo Sokolstvu vsi oni, ki mislijo, da je še potrebno kakih poprav. Dosežejo dvojno. Ojačijo Sokolstvo in odpravijo vse baje obstoječe napake. Ker pa ravno tega ne store in gredo ustanavljat posebna telovadska društva, dokazujejo, da jim ni za stvar, ampak zgolj za strankarstvo. Diskreditirati Sokolstvo in z njim diskreditirati misel sokolsko — za to jim je. V slepi svoji strasti tolčejo seve po Sokolstvu — neupravičeno. Z emfazo kličejo: mi smo katoliki. Kakor da bi to Sokoli ne bili ali kakor da bi Sokolstvo kdaj terjalo od kakega svojega člana, da mora prejenjati biti katolik. Najrjji sklep na zborovanju zveze telovadskih odsekov je pač bil, da je od vseh služb brezobzirno izpodrinuti vse one, ki so nasprotnega političnega naziranja. S tem člani telovadskih odsekov niso samo dokazali, da hočejo biti fanatični strankarji, ampak da namenoma greše proti plemeniti misli, ki leži v Sokolstvu, oziroma v telovadbi sploh. Da je tako, podučil bi vas prav lahko navzoči brat Podlesnik, ki Tyřšove ideje prav dobro pozna. Učite terorizem, nasilstvo iz kruhoborstva, v svojih mladih dušah dajete prostora najnižjim instinktom! Če na

ta način hočete širiti misel telovadsko med ljudstvom, ste na napačni poti. Misel lepa je našla slabe ljudi.

— **„Grazer Tagblatt“ o naši šolski družbi.** Vsled znanih dogodkov na letošnji glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda se je začel s klerikalne strani bojkot proti družbi. Zavračajo se darila Mohorjanov, zavrača se družbin koledar, ne dajejo se več prispevki itd., kratko, družbo se hoče oškodovati, pri čemer se pa ne pomisli, da se s tem strankarskim postopanjem ne škoduje družbi kot taki, temveč edinole narodu samemu. Najboljše je to razvidno iz onega posebnega veselja, s katerim poroča zagrizeni nemškonalni „Grazer Tagblatt“ o tem najnovejšem pojavu naše narodne nezavednosti, češ, da slovenska šolska družba prihaja vedno v večjo stisko, ker se njeni predmeti vedno manj kupujejo in v zadnjem času klerikalci bojkotujejo celo družbin koledar. In res, če pogledamo drugam, recimo med Čehe, saj je tudi pri njih strank več ko preveč, s kolikor mogoče si nasprotujočimi programi, a svojo šolsko Matico podpirajo vse enako, brez razlike strank, ker se vsi zavedajo njenega pomena za obrambo svoje narodnosti; pri nas pa mora strankarska strast podirati še ono malo dobrega, kar se je s trudom in obilnimi težavami komaj spravilo v življenje, seveda v največje veselje našim nasprotnikom. In vse to se trka na prsi in do nebes povzdiguje svojo narodno zavest. Kdor res narodno čuti, ne bo izdajal na tak način narodnih koristi!

— **Družbe sv. Cirila in Metoda 186. vodstvena seja** se je vršila dne 6. novembra; prisotni so bili: prvemestnik Senekovič, odborniki: Svetec, Hudovernik, dr. Svetina, Črnočaj, dr. Novak, Pahernik, Vrhovnik, dr. Žerjav; odsotnost je opravičil dr. Merhar. Prvemestnik poroča o novoustanovljeni podružnici družbenega tržaškega šolstva v notranjem delu Trsta, za katero šolo se je na novo imenoval učiteljem gosp. Rudolf Reja. Ustanovitev družbene šole v Korminu je zagotovljena, ker je trgovsko obrtna zadruga v Gorici v tem kraju kupila poslopje, v katerem bodo na razpolago prostori za slovensko šolo. Nato poroča odbornik Hudovernik o zadevah družbenega mila. Dogovori glede razdružbe obstoječih pogođb za družbeno milo so v tiru, na kar bo mogoče stopiti v zvezo s samo narodnima tvrdkama, ki proizvajata milo. O poročilu dr. Žerjava se sprejme prelog, da se družbenega založnika vžigalic g. I. Perdana naprosi, da založi novo obliko škatljic, takozvani športni format, ki naj bi se prodajal po 4 vin.; od teh 4 vin. bi 2 vin. pripadla poleg običajnega založnikovega doneska, čista družbi sv. Cirila in Metoda. Sprejme se predlog, da se podele gospodom prodajalcem večji popusti. Na podlagi načrta g. c. kr. nadinženirja Hilberta poroča odbornik Hudovernik o nunjno potrebnih zgradbenih preuredbah na Muti. Definitivno se sklene otvoriti s pomladjo mešana dvorazrednica na Muti; dalje se naroči odborniku Paherniku, da pod svojim nadzorstvom izvede nujno potrebne preuredbe na družbenih poslopih ter konečno tudi dovoli novoustanovljeni narodni posojilnici brezplačni prostor v družbini grajšini na Muti. Nadalje se je vršil pogovor o poljudnem listu za Slovence na štajerski periferiji. Nato se je sklenila, da začne družba z novim letom izdajati svoje glasilo. Končno se je še vršil daljni razgovor o družbenem šolstvu v Trstu. Po rešitvi nekaterih tekočih zadev je prvemestnik seja zaključil.

— **Oglašila družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** vzbujajo čimdalje večjo pozornost. Tako postaja naša dična družba bolj in bolj znana slovenskemu občinstvu, sama pa si pridobiva novih prijateljev in gmotnih virov, da more tem uspešneje delovati v dosegu plemenitih svojih namenov. Bojaki! Družba sv. Cirila in Metoda je vseslovenska družba, uvažujmo vsi njeno korist, podpirajmo jo vsak po svojih močeh. Družbine publikacije naj ne bodo glas v pijočega v puščavi!

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda — narodni davek!** Oglašilo se je že večje število rodoljubov z zagotovitvijo, da bodo pošiljali družbi sv. Cirila in Metoda do preklica redno mesečno 1 K. Tozadevne nabiralne pole so že v tisku in se bodo kmalu razposlale širom domovine. Najedamo se, da ga ni na „Slovenskem“ zavednega rodoljuba, čegar ime bi ne bilo zabeleženo na teh nabiralnih polah.

— **Domobranske orožne vaje l. 1908.** Pri domobranskem polku št. 27 v Ljubljani se vrše orožne vaje prihodnje leto v štirih oddelkih in sicer od 15. maja do 11. junija, od 15. junija do 12. julija, od 15. julija do 11. avgusta, četrti oddelek pa v sredini avgusta, dan se šele določi. K orožnim vajam pride leta 1908: moštvo, ki je služilo dve leti aktivno, letnik 1905 k prvi, 1903 k drugi, 1901 k tretji, 1899 k četrti in 1897 k peti vaji; od moštva, ki je služilo tri leta, letnik 1902 k prvi, 1900 k drugi, 1898 k tretji in 1896 k četrti. Nadomestni rezervisti letnik 1907 k prvi, 1904 k drugi in 1901 k tretji. Od rezervistov stalne armade ima letos zadnjo orožno vajo pri deželni brambi letnik 1897. — **V a ž n o:** Vsak, kdor misli, da bo l. 1908. klican k orožnim vajam pri 27. domobranskem pešpolku, si lahko sam izbere enega izmed prej omenjenih štirih

tečajev, v katerih želi delati vojaške vaje. Treba pa je, da ta svoj odlok naznanj najdalj do 31. decembra županstvu svojega bivališča, kajti na poznejša naznanila se ne bo oziralo.

— Nesreča na lovu. V soboto, dne 16. t. m., se je prigodila velika nesreča na lovu znanemu lesnemu trgovcu Josipu Mankoču. Mankoč je lovil v družbi z natakajem na šentpeterskem kolodvoru, Karolom Spiegelnom, nad vasjo Narin. Spiegelnu se je spodrsnilo, da je padel, pri čemer se mu je izprožila puška. Strel je zadel Mankoča, ki je stal komaj pet korakov proč, tako nesrečno v trebuh, da je bil v četrt ure mrtev. Truplo ponesrečenca so prenesli v mrtvašnico v Šmihel pri Nandjem selu.

— Radovljica dobi električno razsvetljavo. Posestnik na Lancovem, Franc Zupanc, p. d. Cajhen, je prosil dovoljenja za zgradbo električne naprave ob Bohinjski Savi, potom katere bi oddajal električno silo v svrhu razsvetljave mesta Radovljice in v obratne namene. Okrajno glavarstvo radovljiško je razpisalo komisijski ogled, ki se je vršil v ponedeljek, in ni dvoma, da se bo ugodilo prošilu, kar znači za Radovljico velik napredek.

— Porotne obravnave v Novem mestu se začnejo 25. t. m. ter bodo trajale tri dni. Dne 25. bo stal pred poroto Jakob Pungerčar zaradi uboja, 26. cigana Boštjan in Matija Brajdič zaradi ropa, Vincenc Krkula zaradi nenravnosti, dne 27. pa Alojz Puša zaradi uboja.

— Obsojen nemškutarski prvak. Prošli petek je sedel pred mariborskim okrožnim sodiščem na zatožni klopi znani pristaš ptujskega „Štajerca“, nemškutarski prvak Franc Wratschko zaradi podkupovanja pri volitvah, in ž njim vred eden izmed najtrdnjih pristašev, Alojzij Koller. Wratschko je obljubil posestniku Josipu Veberiču petdesetak, če voli pri volitvah v gornjeradgongski okrajni zastop, katerega načelnik je bil Wratschko, „Štajerčeve“, torej Wratschkove pristaše, Koller pa je ponujal posestniku Francu Kegelnu 40 K v enakem slučaju. Oba toženca sta tajila in trdila, da so vse te obdolžitve izmišljene po njunih zagriženih političnih nasprotnikih, ali sodišče je prisodilo Wratschkotu 5 dni, Kollerju pa 3 dni zapora. Nemece in nemškutarje seveda prozno jezi ta obsodba in zato na vse mogoče načine blatijo slovenske člane sodnega senata, ali vse to ne pomaga nič, nemškutarska „Štajerčeva“ stranka je dobila v obsodbo svojega prvaka hud udarec, in Wratschko je doigral svojo ulogo.

— „Sokolski dom“ v Mariboru. Prihodnjo pomlad se začne graditi v Leitersbergu pri Mariboru „Sokolski dom“, za katerega je stavbišče že kupljeno.

— Častnim članom društva je imenoval občni zbor celjske čitalnice g. dr. Josipa Serneca, ki je bil trideset let zaporedoma predsednik društva. — Iz tajnikovega poročila posnemamo, da jako dobro uspeva ljudska knjižnica celjske čitalnice, ki je v zimskih mesecih razposodila nad 1700 knjig. V Celju je jako potreben tak način ljudske izobrazbe in le želiti bi bilo, da se med ljudstvom obudi čim največje zanimanje za čitanje.

— G. Adrijan Zupancič odvetniški kandidat v Trstu, je bil na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja prava.

— Za italijansko univerzo v Trstu so se vršila zadnje dni v Gorici, Trstu in Pulju poulične demonstracije, katere pa niso imele nikakega resnega značaja. Demonstriralo je večinoma dijaštvo, kateremu se je priključilo poulično pobalinstvo. Policija je povsod kmalu razgnala demonstrante.

— Umetniško razstavo v Trstu si je to nedeljo ogledala deputacija „Slovenske Maticе“ in ljudskozobraževalnega društva „Akademija“. Sprejel je deputacijo na kolodvoru g. prof. dr. Merhar v spremstvu v Trstu bivajočih slovenskih umetnikov. Uredba razstave in posamezni prostori so napravili na posetnike najboljši utis. Razstavo je obiskalo do nedelje nad 1500 oseb. Prirediteljem umetniške razstave v Trstu je res zategadelj velikega pomena, ker dokazuje, da hočemo Slovenci poleg Ljubljane tudi Trst imeti za kulturno svoje središče.

— Kako delujejo nemški profesorji. V Gorici je na realki neki „nemški“ profesor takole klasificiral dve šolski nalogi: Izmed 55 dijakov je dobilo pri prvi nalogi 11 pop. nezadostno, 22 nezadostno, 22 zadostno ali bolje; pri drugi nalogi pa 29 pop. nezadostno, 17 nezadostno, 2 komajzadostno 7 zadostno ali bolje. Potemtakem res ni čudno, da se kaže nezadovoljnost med dijaštvom, od katerega ta nemški „učenjak“ menda zahteva, da bi boljše znalo dotični predmet kakor on sam. Sploh so pa take klasifikacije edino le dokaz profesorjeve nezmožnosti, ne pa dijaške.

— Lepe razmere v Pulju. Pri puljskem okrajnem sodišču je izginilo nič manj ko 150 aktov, kateri so se tikali italijanskih volilnih sleparstev. Predstojnik okrajnega sodišča se je najbrž vsled tega precej na kratko poslovil, in neodrešenci so hoteli izliti vso svojo jezo na njegovega naslednika, katerega se smatra za nepristranskega sodnika in dobrega Avstrijana. Črnilo so ga na vse pretege pri vladi, ali ta je vendar izpregledala in novi sodnik je dobil Franc Jožefov red. Seveda pri kamori velikansko ogorčenje.

— Slovansko dijaštvo na Dunaju priredi ta teden velik shod, na katerem bo zavzelo svoje stališče nasproti terorizmu nemškega burševstva. Slovansko dijaštvo izjavlja, da se bo odločno uprlo zahtevi buršev, da se morajo dijaki drugih narodnosti odkriti, kadar pojejo burši svojo „Wacht am Rhein“. Zaradi zadnjih dogodkov na dunajski univerzi, kjer so burši dejansko napadli mirne slovenske dijake, se vložil odločen protest pri rektorju. — Enak protest so vložili tudi slovenski dijaki na graškem vseučilišču, ali rektor ga je zavrnil, češ da ga v taki (preostri) obliki ne more sprejeti.

*** Boj mišim.** Na Danskem se je ustanovilo društvo z 2000 člani in z geslom: „Boj mišjemu rodu!“ To društvo je v kratkem času svojega obstanka doseglo toliko uspehov, da so se ruska, nemška in francoska vlada obrnile nanj z vprašanjem, kako je njegovo delovanje in kako so se puskusi tako uspešno posrežili. Duša tega društva je neki zemljemerec. Ta je izračunal, da na Danskem na leto vsaka miš napravi 9 frankov škode industrijalcu in poljedelcu, ne da se misli pri tem na škodljivost miši za zdravje, ker so miši in podgane raznašalka raznih opasnih bolezni. Na leto trpi Danska 10 milijonov frankov škode od teh malih životinj, dočim boleznj širi najbolj takozvani „mus decumanus“. Na Nemškem, zlasti v pomorskih mestih so uvideli nevarnost miši in podgan, zato jih neusmiljeno pokončavajo kakor v Indiji, kjer pokončevalci podgan dobivajo od angleške vlade posebne nagrade. Dansko društvo je razpisalo nagrado za vsako mrtvo miš in podgano. V petih mesecih so pobili prebivalci 103.000 teh živali in ker so za vsako izmed njih dobili 15 vin., je društvo v vsem izdalo 15 do 16 tisoč kron. Ako vsaka miš napravi škode 9 frankov, ima pri tem Danska 900.000 frankov dobička.

Priporočajte in širite naš list!

Etika in politika.

Predeval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Sukno in modno gosposko blago, damsko fino blago in loden najceneje dobavlja
A. Skorkovsky v Humpolcu (Češko).
Tovarniška zaloga v Pragi
II., Jungmanov trg (nasproti spomenika).
Uzorci brezplačno.

Ustanovljeno 1842. Telefon šte. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvna pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela „Union“.
Delavnica: Igriske ulice 6 Ljubljana.

Prva

domaća dolejska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. " 1-10 "	III. " 1-10 "
" II. " 1-30 "	" II. " 1-20 "
" I. " 1-50 "	" I. " 1-40 "
Drožnik III. " 1-30 "	Brinjevec III. " 1-40 "
" II. " 1-50 "	" II. " 1-80 "
" I. " 1-80 "	" I. " 2— "

Vinsko žganje (konjak) od 8 do 8 K = $\frac{7}{10}$ litra.

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenočica narodni liker od K 1-10 do K 1-20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1— do K 1-60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1— do K 2— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorec brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Posamenterija, porte in žnore, rezice, krepinice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odevje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanee za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glance-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mlo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, triknot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odevje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštnem povzetju

za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpezničnih nogavic. Móčna brisalka.
Izvsne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škatlji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

9

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!